

Баопудзъ

БАОПУДЗЪ

ГЪХУН

1. Всепроникващото съкровено

1

ВСЕПРОНИКВАЩОТО

СЪКРОВЕНО

Баопудзъ казва:

Съкровеното не е нищо друго, освен праотеца на природата и великия прародител на мириадите множества различия. Наистина, неговите далнини са недосегаеми, затова го наричат тайно. То е толкова високо, че покрива като шапка деветте небеса. То е толкова обширно, че като рамка обхваща всичките осем страни на света. Светло е то като слънце и луна, бързо е то като мълния. Ту пламне то и веднага изгасне, ту полети като вихър, оставяйки звезди – капки.

Ту блесне то като искра в прозрачността на бездната, ту заплува като сиви снежни облаци.

Когато то се прояви в безчислени форми – това е *наличие*¹. Когато то пребивава в непроявения покой – това е *отсъствие*. Ту потъва то във великата тъма и се потапя долу, ту се устремява то към съзвездията и блуждае горе.

Метал и камък не се сравняват с него по твърдина, а обилната роса не може да го надмине със своята мекота. То е квадратно, но не се измерва с правоъгълник, кръгло е, но не се

Гъхун

измерва с пергел². Отиваш към него, но не го виждаш, устремяваш се след него, но нямаш сили да го догониш. Небето получава от него висината си, а Земята от него придобива своята низина.

Благодарение на него се движат облаците и то изпраща дъжда. То носи в утробата си плод – Изначалното Едно³. В него като във форма–образец са отлети двата реда проявления, и от него произлиза Великото Начало⁴ на всички неща и в него се възвръща. То насочва претопяването на милиардите форми и движи в кръг четирите по седем съзвездия⁵. То като маг ту твори хаос, ту го обуздава със своя духовен механизъм⁶. Вдишва–издишва четирите вида *ци*⁷, държи всичко в тайна и залива всичко със своето всеобхватно безмълвие. В спокойствие то се разкрива и в ясността си за всичко се грижи.

То пуска долу всичко мътно и вдига горе всичко чисто. То е като реките Хуанхъ и Уайхъ⁸; колкото и да добавяш в него, то не се препълва, колкото и да черпиш от него – то не свършва. Когато нещо му се дава, то не нараства от това; когато нещо му се отнема, това не му нанася ущърб. Затова там, където това Съкровено присъства, радостта няма граници, а там, откъдето Съкровеното си отива, съдовете на живота обедняват и духът погива.⁹

Известно е, че петте ноти и осемте звука, чистите напеви *шан* и течашите напеви *чи* погубват яснотата на ума. Пъстротата на благоухаещите цветя и изисканият разкош раняват просветлеността. Безделието, незаетостта, леността, опияняващите напитки, младото ароматно вино разстройват природната същност на човека. Изящната външност и привлекателното ласкателство, кокетността, пудрата и белилата атакуват живота.

Само Съкровеното *Дао* може да дари вечност.

Непознаващите Съкровеното *Дао*, макар и да гледат накриво убиващите живота и духа оръдия, все пак с устните си докосват същността на разцветата или на гибелта на нещата.

В павилионите и кулите изпитват благоволение към “об-

1. Всепроникващото съкровено

лака и дъжда”¹⁰, ярки цветя придават на разкошните покои изискана небрежност, тежките копринени завеси се сливат една с друга като облачна мараня, а въздушните пердета над леглата се извиват като дим на ароматни пръчици. Красавици, подобни на Си Шъ и Мао Цян¹¹, радват очите в украсените палати. Тук и там блестят един от друг по-ярки великолепни златни бокали и спокойният звън на струните изпълва цялото пространство. В танците на царството Джън се вият пъстри коприни, а скръбният звук на флейтите посреща раждането на зората. Перца плуват по гладката водна повърхност, а хората берат прекрасните цветя в орхидеевите градини и се любоват на червените съцветия, растящи в езерцата, пълни с бисери. Хората се изкачват на планинските висоти и гледат надалеч, забравяйки горестите си. Те се приближават до водните бездни и са съгласни да забравят даже и утринния си глад. Те ту прекрачват в безделие и незаетост хилядите порти на своите жилища, ту препускат надалеч, управлявайки цинобърно-червени колесници.

Така крайната радост се сменя със скръб, а пълното доволство поражда неудовлетвореност и чувство за загуба. Затова, когато песента свършва, идва печал, и когато спокойствието си отива, сърцето се изпълва с тревога. И едното е свързано с другото така, както сянката с тялото и ехото с гласа. Такова поведение е свързано с призрачното и илюзорното, и затова е пълно с пустота и разочарование.

Нали ако се говори за Съкровения Път-*Дао*, той се придобива отвътре, а се съблюдава навън. Използващият го е одухотворен, а забравящият го е бездуховен¹². Ето каква мисъл за Съкровения Път-*Дао* трябва да бъде изказана!

Придобилият го е благороден и не се нуждае от мощта на алебарди и секири. Проникналият се с него е богат и не се нуждае от трудно придобивани вещи.

Високо е то толкова, че неговата висина не може да се изкачи, дълбоко е то толкова, че неговата дълбочина не може да се измери. То обкръжава всичките шест посоки¹³, и е наистина

Гъхун

безбрежно в своята обширност. Излезеш от него – и няма връх. Влезеш в него – и няма низина. Минеш в него и ще се окажеш право на вратата на нищо неподвластна и свободна мощ. Странстваш по него, сякаш по просторите на загадъчно изтънчена хубост, безгрижно се скиташ в смътна и мъглява сфера – така може да се каже за него. Вдишваш – и девет цвята възникват по краищата на облаците, издишваш – и шест вида *ци* се раждат в цинобърночервена заря. Блуждаеш в мъждукане, рееш се и кръжиш в най-финото. Бродиш по дъгата-арка, скиташ по звездите на Голямата мечка. Ето какъв е придобилият го!

Нему му отстъпва само този, който знае как да се задоволи с малкото¹⁴. Този, който знае как да се задоволи с малкото, може да се скрива в уединение и без усилия да се усъвършенства в планинските лесове. Той простира крилата си на дракон и феникс над нищожните буболечки и храни своята безбрежна *ци*¹⁵ в храсталака от пелин и върбалак. Дрехата му е проста, непоръбена, но той не ще я смени за целия разкош с драконови шарки. Върви той, опирайки се на стара тояга, но няма и да помисли да я замени с колесница, запрегната с четворка коне.

Той оставя скъпоценния камък, “сияещ в нощта”¹⁶, да лежи в пещерата на планинския връх и заради него не стават стълкновения на други планини. Той оставя костенурковите коруби във водната бездна и така ги избавя от бедата да бъдат продупчени и обработени.

Върви ли или си почива, той еднакво добре знае къде да спре, и където и да стигне, навсякъде се чувства удовлетворен. Той е отхвърлил величието и грандиозността на дворцовите наслаждения и се е научил да избягва опасните пътища, по които се прекатурват колесници. Той въздиша и стене сред лазурните скали и всичките несметни множества неща за него сякаш се превръщат в пепел и прах.

Той спира да си почине под разпрострените клони на дърветата и червените двери на богатите домове за него не се

1. Всепроникващото съкровено

отличават от висящите на върви порти на дома на бедняка. Той оре на нивата и знаците на военна и гражданска власт за него не са повече от камшика за слугите и робите. Питието му е простата изворна вода, а храната – лобода и стебла на грах, храната на домашните животни. При отдих той от сърце се радва на бездейността, за него са равни и благородните, и презрените, тъй като му е чужд духът на съперничество. Той таи в себе си чистотата–богатство и съхранява Изначалната Простота¹⁷, не познава ни страсти, ни горести и е празен съд за свършената истина¹⁸. Животът му е равен и прост, привичките му са чисти и естествени¹⁹. Той обхваща всичко в безбрежността на своя дух и е тъждествен на предвечния Хаос²⁰ със своята естественост.

Исполински и огромен, безбрежен и всеобхватен, той е в пълно съответствие с процеса на вселенски промени. Неговият дух е подобен на тъмата и подобен на светлината, подобен на мътното и подобен на чистото²¹. Изглежда, че изостава, но той надбягва; изглежда, че е непълен, но е свършено цялостен.

Той не ще се откаже от положението си на занаятчия заради почетната длъжност да заменя покойника на траурната церемония²² или да произнася жертвени молитвени думи. Но той не ще се откаже и няма да остави ритуалните бокали и чаши, за да иде в кухнята да помага на непознаващия работата си готвач²³. Няма да остави настрана и туша с връвчицата, заради помощ в работа, при която може да се повредят ръцете му. И заради оскъдната прехрана – смърдящи плъхове²⁴, той няма да се съгласи да замени живота си с радостите и горестите на посредствеността. Мъдрецът не е привличан от славата на еснафите, равнината не се бои от ударите на мълнии.

Не може във външните неща да се удави възвишеният дух и не може ни с изгода, ни с насилие да се оскверни неговата неопетнена чистота. Затова върховете на щастие и най-голямо богатство не могат да го съблазнят. Острият кинжал и кипящият казан не могат го принудят. Та няма ще започне да скърби заради клевета и злословие? Никога неговото сърце не

Гъхун

се смущава от това, което смущава тълпата, и никога никакви неща не могат да го объркат. Та нали да се опита това е все едно със суйски бисер да замеряш врабчета, да лижеш цински хемороид, за да станеш собственик на колесница, да се изкачваш на Сюмин за гнезда, да плаваш по Люйлян и да ловиш там риба²⁵, сутрин да си желан гост, а вечер – негодна огризка за лисици и птици.

Когато котелът падне от пръта, на който виси и се изсипе, разлятото вече не може да се събере. Но нали именно поради това светските хора летят в надпревара с колесници, макар на постигналите целта си сърцето да изстива и да ги обхваща разочарование и тъга.

Затова съвършените мъже се отказват от изисканите мелодии *шао* и *ся* и отхвърлят фините разкошни тъкани. Те разперват своите шест крила към пустошта при Петте Стени²⁶, и на тях не им се налага да безпокоят скрилите се в тръстиките ловци²⁷. Те крият рогата и люспите си²⁸ в неизползвани земи и не се нуждаят от защитата на криволичещи пещери. Те се взират надолу – и няма крякане на хищни птици, гледат нагоре – и няма разкаianie на възгорделия се!²⁹ Никой от хората даже не подозира колко са те недосегаеми и далечни!

2

**РАЗСЪЖДЕНИЯ
ЗА БЕЗСМЪРТНИТЕ**

Някой попитал:

Как може да се вярва в това, че безсмъртните светци живеят вечно и не умират?

Баопудзь отговаря:

Дори да притежаваш най-остро зрение, не можеш да видиш всичките възможни в света предмети. Дори да притежаваш най-чувствителния слух, не можеш да чуеш всичките възможни в света звуци. Дори и да имаме крака като Да-джан и Шу-хай¹, все едно, колкото и земи да обходим, непреминатите от нас ще са повече. Дори и да сме надарени с мъдрост като Юй, И и Ци Съ², все едно, неизвестното за нас ще бъде повече от известното. Цялото съществуване безспирно се изменя и трансформира³, и какво ли няма по света, а още повече това се отнася за безсмъртните светци, сведенията за които препълват летописите върху бамбук и коприна. Така че защо да не съществува и път за постигане на безсмъртие?

Гъхун

Тогава питащият гръмко се разсмя и каза:

Щом има начало, непременно трябва да има и край. Щом има съществуване, непременно трябва да има и гибел. Затова съвършените мъдреци – Тримата Августейши, Петте императори, Конфуций и Джоугун, както и мъдрите Хоудзъ, Шулидзъ, Джан Лян и Чън Пин, майсторите на спора Дуанму Цъ, Ян Ин, Суй Хъ и Ли Ици, храбреците Мен Бън, Ся Юй и У Дин – всички те са умрели.⁴ Такъв е неизменният принцип на човешкото съществуване, предполагащ неизбежна кончина.

Зная, че отначало пада слана, а после следва всеобщо увяхване; когато настъпи лятото, растителността губи свежестта си; когато зрее реколтата, няма цъфтене; когато плодовете всеки момент ще узреят, листата изсъхват. Но аз не зная някой да е живял десет хиляди години или да е могъл да се наслаждава на вечно живеене, нямащо край.

Затова древните не са се стремели да станат безсмъртни и не са говорили за необичайното. На всичко свръхестествено те незабавно слагали край и само естественото грижливо се пазело. Разбирайки, че костенурките и щъркелите са същества от род, по-различен от нас⁵, древните гледали на раждането и смъртта като на сутрин и вечер.

Да си измъчваш сърцето, стремейки се към недостижимото, да вършиш безполезни неща, подобно на гравирание върху лед и резба по гнило дърво – такава работа никога няма да е успешна.

Нима не е по-добре да изработваш планове за усъвършенстване на своята епоха и да се стремиш към успешно завършване на текущата година? Нима не е прекрасно да имаш пурпурни и зелени украшения, обвиващи впряга на “съкровениите самци”⁶, подобни на дракони и да пътуваш в украсена колесница, вместо да ходиш пеш?! Нима не е по-добре да правиш жертвено преливане от ритуален съд, отколкото да ореш на нивата?!